

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **D. S.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Ondrouškem, advokátem se sídlem Senovážné nám. 978/23, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 9. 2013, čj. MPSV-UM/12379/13/4S-ÚSK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 1. 2015, čj. 75 Ad 27/2013 – 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 30. 7. 2013, čj. 61799/13/LT, Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem (dále jen „úřad práce“) nepřiznal žalobci přídavek na dítě ode dne 27. 3. 2013.

[2] Rozhodnutím ze dne 17. 9. 2013, čj. MPSV-UM/12378/13/4S-ÚSK (dále též „napadené rozhodnutí“), Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále „žalovaný“) zamítlo žalobcovu odvolání proti rozhodnutí úřadu práce a toto rozhodnutí potvrdilo.

II.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Krajský soud žalobu zamítl. Mezi stranami bylo sporné, zda je důvodem pro nepřiznání dávky státní sociální podpory – přídavku na dítě, pokud žadatel o tuto dávku, s nímž rodič nežije

ve společné domácnosti, nedoloží k výzvě správního orgánu rozsudek o úpravě poměrů k nezletilým dětem, případně soudem schválenou dohodu rodičů o výživném.

[4] Krajský soud poukázal na své dřívější rozsudky ze dne 27. 5. 2013, čj. 42 Ad 3/2011 – 30, čj. 42 Ad 5/2011 – 32 a čj. 42 Ad 15/2011 – 95, v nichž se rovněž zabýval shora uvedenou otázkou, a uzavřel, že neshledal důvod se od nich odchýlit ani v nyní posuzované věci.

[5] V posuzované věci není sporné, že žalobce nežije se svým otcem. Z jazykového výkladu § 50 odst. 1 a § 86 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „zákon o rodině“) vyplývá, že pokud spolu rodiče nezletilých dětí nežijí, musí být výživné upraveno buď rozhodnutím soudu, nebo dohodou rodičů, která podléhá schválení soudu. Z hlediska teleologického nelze přehlédnout, že záměrem zákonodárce při tvorbě zákona o rodině bylo chránit zájmy, práva a postavení nezletilých dětí i ve vztahu k jejich vlastním rodičům. Podle ustálené judikatury (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 12. 1954, sp. zn. Cz 529/54) se soudy neomezují pouze na formální potvrzení existence takové dohody, ale zabývají se tím, zda odpovídá odůvodněným potřebám dítěte a možnostem rodiče. Pokud dohodu neschválí, může soud i bez návrhu přistoupit k rozhodnutí o rozsahu vyživovací povinnosti. Tím je zaručeno, že nezletilé děti nebudou zkráceny na svých právech. Nepostačuje tedy dohoda rodičů o výživném neschválená soudem.

[6] Podle krajského soudu byly správní orgány oprávněny v rámci řízení o přiznání přídatku na dítě požadovat rozhodnutí soudu o stanovení vyživovací povinnosti či soudem schválenou dohodu rodičů o výživném. Výše výživného, které platí rodič nezletilých dětí, je totiž jednou z rozhodných skutečností pro trvání nároku na přídatky na děti [srov. § 5 odst. 1 písm. b) bod 2. zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře ve znění do 31. 12. 2013, dále jen „zákon o státní sociální podpoře“]. Podle § 68 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře je k žádosti o přídatek na dítě, tj. dávku podmíněnou příjmem, nutno doložit mimo jiné i doklad o výši příjmu posuzované osoby a osob společně s ní posuzovaných v rozhodném období. Podle § 68 odst. 2 písm. b), § 68 odst. 3 písm. b) a § 68 odst. 4 téhož zákona může správní orgán v případě pochybností žádat potvrzení o příjmech z výživného. Potvrzením se rozumí doklad prokazující v souladu se zvláštními předpisy výši takového příjmu. U výživného na nezletilé děti je takovým dokladem dohoda o výživném schválená soudem nebo rozhodnutí soudu o vyživovací povinnosti.

[7] Podle § 61 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře je příjemce dávky povinen na výzvu správního orgánu osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu ve lhůtě 8 dnů od doručení výzvy, neurčil-li orgán státní sociální podpory delší lhůtu; pokud výzvě nevyhoví, může mu dávka být odňata nebo nepřiznána, jestliže byl příjemce na tento následek prokazatelně upozorněn.

[8] Podle správního spisu byl žalobce vyzván úřadem práce dne 16. 7. 2013 k předložení rozsudku o stanovení výživného nebo doložení příjmu otce P. S. Žalobce byl zároveň poučen o následcích nesplnění této povinnosti. Žalobce tyto doklady nepředložil. Správní orgán jeho žádost zamítl. Vzhledem ke shora uvedenému shledal krajský soud postup úřadu práce v souladu se zákonem.

III.

[9] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Uvedl, že názor krajského soudu, že dohoda rodičů, kteří spolu nežijí, o výživném jejich společných dětí musí být schválena soudem, je v rozporu se zákonem, zejména pak s § 50 odst. 1 zákona o rodině. Podle § 49 odst. 1 zákona o rodině rozhoduje soud ve věcech rodičovské

zodpovědnosti až tehdy, nedojde-li mezi rodiči k dohodě. Na věc nelze použít závěry judikátu sp. zn. Cz 529/54, neboť se netýká podstaty nynějšího sporu a byl vydán v době jiného právního a politického zřízení. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 8 Tdo 1324/2006, zákon preferuje dobrovolnost plnění, avšak není-li tak plněno řádně a včas, rozhodne o výživném soud podle § 86 zákona o rodině. Stěžovatel tedy nebyl povinen žádat soud o určení výživného a předkládat toto rozhodnutí správnímu orgánu k přiznání přídatku na zletilé dítě.

[10] Stěžovatel splnil povinnost uvést výši příjmu v podobě výživného podle § 68 odst. 1 písm. g) zákona o státní sociální podpoře. Nad rámec svých povinností podle § 61 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře doložil i dohodu rodičů o výživném a rozhodnutí úřadu práce ze dne 24. 11. 2005, čj. 147/2005/SSP-VO/LTA, podle něhož se k jeho otci nepřihlíží od 1. 9. 2004 jako k osobě společně posuzované. Zdůraznil, že § 68 odst. 1 písm. g) zákona o státní sociální podpoře neodkazuje na zákon o rodině; jinak je tomu např. v § 72 odst. 3 písm. e) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi ve znění do 31. 12. 2014 [pozn. NSS: stěžovatel mylně odkazuje na § 72 odst. 1 písm. i) uvedeného zákona], podle něhož je třeba předložit doklad o plnění soudem stanovené vyživovací povinnosti vůči dítěti.

[11] Stěžovatel poukázal také na vyjádření oddělení metodiky dávkových systémů Ministerstva práce a sociálních věcí, podle něhož ministerstvo nevydalo žádný metodický pokyn, který by upřednostňoval rozhodnutí soudu o výživném nezletilých dětí. Podle tohoto vyjádření je dohoda rodičů o výživném pro účely dávek státní sociální podpory dostačující. Stěžovatel se také vyjádřil k rozsudkům krajského soudu ze dne 27. 5. 2013, čj. 42 Ad 3/2011 – 30, čj. 42 Ad 5/2011 – 32 a čj. 42 Ad 15/2011 – 95. Předmětem sporu v těchto rozsudcích byl zmatečný postup úřadu práce, který v letech 2009 a 2010 střídavě přiznával a odebíral stěžovatelově matce dávky státní sociální podpory, aniž došlo k jakýmkoli změnám ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávky a aniž by úřad práce tento postup odůvodnil. Matka stěžovatele nepodávala proti těmto rozsudkům kasační stížnosti z finančních důvodů.

[12] Stěžovatel žádal krajský soud o doručování písemností prostřednictvím České pošty, s. p., aby si je mohl vyzvednout v místě trvalého bydliště. Zásilky však doručovala společnost A-Z cíl s. r. o. se sídlem v Ústí nad Labem, kde si žalobce nemohl zásilky vyzvednout. Krajský soud se k těmto námitkám nevyjádřil. Napadený rozsudek byl vložen do schránky až 10. 2. 2015, ačkoli úložní lhůta uplynula již 6. 2. 2015. Tím byla stěžovateli fakticky zkrácena lhůta pro podání kasační stížnosti. Krajský soud rovněž neakceptoval jeho žádost o přednostní rozhodnutí ve věci a rozhodl více než po roce od podání žaloby. Argumentace v napadeném rozsudku nepostihla materiální jádro žaloby a nemůže uspět ani v rovině jednoduchého, ani v rovině ústavního práva. Krajský soud se nezabýval náležitostmi žádosti o přídavek na dítě podle zákona o státní sociální podpoře a v odůvodnění rozsudku v rozporu se zákonem upravoval znění tohoto zákona.

IV.

[13] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[14] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Žalovaný vydal napadené rozhodnutí dne 17. 9. 2013, tedy před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, za účinnosti zákona č. 94/1963 Sb., o rodině. Stěžovatel brojil zejména proti názoru krajského soudu, že správní orgány byly oprávněny v řízení o přiznání přídavků na děti požadovat rozhodnutí soudu o stanovení výživovací povinnosti či soudem schválenou dohodu rodičů o výživném. Podle stěžovatele nelze takové oprávnění dovodit ani ze zákona o státní sociální podpoře, ani ze zákona o rodině, neboť výši výživného lze upravit dohodou rodičů i bez přivolení soudu. Nejvyšší správní soud stěžovateli nepřisvědčil.

[17] Vyživovací povinnost podle zákona o rodině a jí odpovídající právo na výživné vzniká výhradně mezi účastníky rodinně právních vztahů přímo ze zákona a tvoří významnou část obsahu těchto vztahů. Zákon o rodině věnuje zvláštní pozornost vyživovací povinnosti rodičů vůči nezaopatřeným dětem, a to z důvodu veřejného zájmu na ochraně práv těchto dětí a mezinárodního závazku České republiky chránit zájem dítěte (srov. čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, publikované ve sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.). Tato vyživovací povinnost trvá, dokud děti nejsou schopny samy se živit (srov. § 85 odst. 1 zákona o rodině). Její rozsah je dán možnostmi, schopnostmi a majetkovými poměry rodičů a odůvodněnými potřebami dětí. Literatura i soudní praxe se přitom shodují, že právo dítěte na výživné nelze chápat pouze v úzkém slova smyslu jako právo na zajištění prostředků nutných k jeho obživě (tzv. „spotřební charakter výživného“ dovozovaný judikaturou 60. a 70. let), ale jako právo na uspokojení všech životních potřeb pro jeho všestranný rozvoj po stránce fyzické i duševní (srov. Hrušáková M. a kolektiv: *Zákon o rodině*, 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 396). Dítě má právo podílet se na životní úrovni svých rodičů. Při určení rozsahu vyživovací povinnosti se rovněž přihlíží k tomu, který z rodičů a v jaké míře o dítě osobně pečuje; žijí-li rodiče spolu, přihlédnou se i k péči rodičů o společnou domácnost (srov. § 85 odst. 2 a 3 zákona o rodině).

[18] Podle ustálené soudní praxe není vyživovací povinnost součástí rodičovské zodpovědnosti (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3909/2010, uveřejněný pod číslem 6 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2012). Na vyživovací povinnost se tedy nevztahuje stěžovatelem zmíněný § 49 odst. 1 zákona o rodině, podle kterého *„nedobodnou-li se rodiče o podstatných věcech při výkonu rodičovské zodpovědnosti, rozhodne soud.“*

[19] Na výživné mají nárok jak nezaopatřené děti nezletilé, tak i zletilé. Rozdíl je zejména v tom, že soudy mohou zahájit řízení o výživném nezletilých dětí i bez návrhu a že v tomto řízení postupují podle zvláštních procesních pravidel (srov. § 99 zákona o rodině a § 176 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění do 31. 12. 2013; od 1. 1. 2014 je péče soudu o nezletilé upravena v § 452 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních). Zvláštní ochrana nezletilých dětí se dále projevuje tak, že před rozhodnutím o rozvodu manželství rodičů musí soud nejprve upravit vztah k jejich nezletilým dětem, zejména otázku jejich výchovy a výživy (srov. § 26 odst. 1 zákona o rodině).

[20] Tvoří-li rodiče s dítětem společnou domácnost, o kterou společně pečují, není zpravidla nutné explicitně určit rozsah vyživovací povinnosti rodičů vůči dítěti. Pokud spolu rodiče nežijí, je situace odlišná. Zákon o rodině umožňuje, aby se rodiče v takovém případě dohodli o výši výživného jejich dětí. Podle § 86 odst. 1 zákona o rodině platí, že *„nežijí-li rodiče nezletilého dítěte spolu, upraví soud rozsah jejich vyživovací povinnosti nebo schválí jejich dohodu o výši výživného (§ 50).“* Podle § 50 odst. 1 zákona o rodině platí, že *„nežijí-li rodiče nezletilého dítěte spolu a nedobodnou-li se o úpravě výchovy a výživy dítěte, může soud i bez návrhu rozhodnout, komu bude dítě svěřeno do výchovy a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výživu.“* Výživného zletilých dětí se § 50 zákona o rodině

netýká; podle § 86 odst. 3 zákona o rodině upraví soud výživné zletilých dětí jen na návrh. Podle § 86 odst. 1 zákona o rodině je tedy třeba, aby dohoda rodičů o výživném nezletilých dětí byla schválena soudem. Toto ustanovení však zároveň odkazuje na § 50 zákona o rodině, podle jehož odst. 1 nastupuje soudní úprava výživného až poté, co se rodiče nedohodnou. Z hlediska výkladového se tedy může jevit sporným, zda je pro platnost takové dohody nezbytné přivolení soudu.

[21] V odborné literatuře se objevil názor, že při separaci rodičů není pro platnost dohody o výživném pro jejich děti nezbytné schválení soudem, neboť zákon o rodině nepodmiňuje platnost dohody přivolením soudu. Teprve soudem schválená dohoda rodičů však může sloužit jako podklad k výkonu rozhodnutí. Také v zahraničních úpravách v oblasti vyživovací povinnosti rodičů k dětem je patrná tendence umožnit rodičům uzavření dohody o této otázce, a pro její vykonatelnost se obvykle rovněž vyžaduje schválení soudem (srov. Kornel M., *Dohody rodičů při rozvodu nebo separaci a nezletilé dítě*, in: David R., Neckář J., Sehnálek D., COFOLA 2009: The Conference Proceedings, Brno, Masarykova univerzita, 2009¹). Obdobný názor lze najít i v komentářové literatuře (srov. Hrušáková M. a kolektiv: *Zákon o rodině*, 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 235).

[22] Smluvní volnost rodičů při uzavírání dohody o výživném pro jejich děti není neomezená, neboť tato dohoda má především splňovat předpoklady zákona o rodině, tj. odpovídat jak odůvodněným potřebám dítěte, tak schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům rodičů, a to bez ohledu na zletilost dětí (srov. § 96 odst. 1 zákona o rodině). Nelze rovněž odhlédnout od toho, že právo na výživné náleží dětem, nikoli jejich rodičům. Rodiče nemohou s tímto právem volně disponovat; nemohou se jej tedy v neprospěch dětí platně vzdát ani jej omezit (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2003, sp. zn. 7 Tdo 1281/2003). Proto je také soudní praxe po mnoho let ustálena na závěru, že soudy mají povinnost postupovat při schválení dohody rodičů o výživném podle stejných zásad jako při přímém rozhodování o výživném (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 12. 1954, sp. zn. Cz 529/54, ze dne 25. 6. 1970, sp. zn. 1 Cz 20/70, či ze dne 19. 3. 1971, sp. zn. 1 Cz 6/71). Tuto ustálenou judikaturu nelze opomenout jen proto, že pochází z doby jiného právního a politického zřízení. Schvalování dohody o výživném není pouhou formalitou. Soud je povinen zkoumat, zda předložená dohoda odpovídá odůvodněným potřebám dítěte, jakož i schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům povinného rodiče.

[23] Tyto závěry vyplývající ze zákona o rodině i ze soudní praxe mají pro soudem neschválenou, byť formálně platnou dohodu o výživném řadu negativních důsledků. Na základě mimosoudní dohody o výživném nelze bez dalšího nařídit výkon rozhodnutí ani exekuci, neboť se nejedná o způsobilý exekuční titul [srov. § 40 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů]. Strany mimosoudní dohody se rovněž vystavují riziku, že případný soud v budoucnu shledá dohodnuté výživné nedostatečným a přikáže straně zavázané k platbě výživného doplatit výživné, neboť podle § 98 odst. 1 zákona o rodině lze přiznat výživné pro děti (zletilé i nezletilé) až za tři roky zpětně.

[24] Shora uvedené má vliv i na poskytování přídavků na děti podle zákona o státní sociální podpoře.

[25] Současná právní úprava přídavků na děti je založena na zásadě, že na zabezpečení úhrady potřeb nezaopatřených dětí se mají primárně podílet jejich rodiče. Dávky státní sociální podpory nemají být náhradou rodinných příjmů, ale mají pomáhat řešit státem uznané sociální situace

¹ dostupné na http://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2009/files/contributions/Martin%20Kornel%20879_.pdf

na společensky uznané úrovni. Stát se podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní potřeby dětí a rodin, je-li to důvodné z hlediska sociálního a ekonomického. Proto je také hlavním kritériem pro přiznání přídavek na děti příjmová situace rodiny (srov. Tröster P. a kolektiv: *Právo sociálního zabezpečení*, 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 248-249). Teprve je-li postaveno najisto, že rozhodný příjem v rodině nepřesahuje zákonem stanovenou hranici (součin životního minima rodiny a koeficientu 2,40), může být dítěti přiznána dávka státní sociální podpory (srov. § 17 zákona o státní sociální podpoře).

[26] Přídavky na děti tedy patří mezi tzv. dávky testované (*means-tested*, srov. Tröster P. a kolektiv: *Právo sociálního zabezpečení*, 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 249), u nichž orgán státní sociální podpory zjišťuje příjmy žadatele a teprve na základě těchto příjmů určuje, zda mu dávku přizná či nikoli. Podle § 51 zákona o státní sociální podpoře je výši rozhodného příjmu třeba prokázat. Orgán státní sociální podpory je tudíž oprávněn dávku přiznat pouze tehdy, je-li z provedeného dokazování jednoznačně zřejmé, že rozhodný příjem v rodině nedosahuje zákonné hranice. Ke zjištění rozhodného příjmu je oprávněn užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy (srov. § 51 správního řádu).

[27] Mimosoudní dohodu rodičů o výši výživného nelze považovat za způsobilý důkazní prostředek ke zjištění výše výživného. Jak už Nejvyšší správní soud uvedl výše, u takové dohody není postaveno najisto, že dohodnutá výše výživného objektivně odpovídá schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům povinného rodiče a odůvodněným potřebám dítěte, a že je tedy skutečně nezbytné, aby se na úhradě potřeb dítěte finančně podílel i stát prostřednictvím dávek státní sociální podpory. Lze doplnit, že přídavky na děti jsou financovány ze státního rozpočtu [srov. § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla]. I z hlediska odpovědného nakládání s prostředky státního rozpočtu nelze připustit, aby byly takové prostředky poskytovány, aniž by bylo postaveno najisto, že se jedná o výdaj ekonomicky i sociálně odůvodněný a že jsou pro něj splněny zákonné podmínky.

[28] Na tomto závěru nic nemění ani poukaz stěžovatele na § 68 odst. 1 písm. g) zákona o státní sociální podpoře, podle kterého musí žádost o dávku obsahovat kromě náležitostí stanovených správním řádem také „*výši poskytovaného výživného nebo obdobného plnění podle § 5 odst. 1 písm. b) bodu 2 a údaj o tom, která z osob společně posuzovaných výživné nebo obdobné plnění poskytovala.*“ Není podstatné, že citované ustanovení neobsahuje odkaz na zákon o rodině, neboť je třeba jej vykládat v kontextu dalších ustanovení zákona, z nichž je zřejmé, že žádost o dávku musí obsahovat nejen tvrzení o výši poskytovaného výživného, ale tato výše musí být též řádně prokázána, aby bylo možné dávku přiznat (srov. zejména § 51 zákona o státní sociální podpoře; lze také upozornit na § 68 odst. 4 téhož zákona, podle kterého jsou správní orgány oprávněny v případě pochybností žádat potvrzení o výši výživného). V této souvislosti lze odkázat také na § 61 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře, podle kterého je příjemce dávky povinen na výzvu orgánu státní sociální podpory osvědčit ve stanovené lhůtě skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu. Pokud tak neučiní, může být výplata dávky zastavena, dávka odejmuta nebo nepřiznána, byl-li na tento následek prokazatelně upozorněn.

[29] Stěžovatel poukazyval v kasační stížnosti také na vyjádření oddělení metodiky dávkových systémů Ministerstva práce a sociálních věcí a na rozporný postup úřadu práce ohledně předchozích žádostí o přídavky na děti. Tyto okolnosti však nebyly způsobilé založit stěžovateli legitimní očekávání, že mu bude dávka přiznána i na základě mimosoudní dohody o výživném. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, čj. 6 Ads 88/2006 – 132, č. 1915/2009 Sb. NSS, je správní praxí zakládající legitimní očekávání „*ustálená, jednotná a dlouhodobá činnost (příp. i nečinnost) orgánů veřejné správy, která opakovaně potvrzuje*

určitý výklad a použití právních předpisů. Takovou praxí je správní orgán vázán. Lze ji změnit, pokud je změna činná do budoucna, dotčené subjekty mají možnost se s ní seznámit a je řádně odůvodněna závažnými okolnostmi.“ Rozporný postup úřadu práce v minulosti nesevčí o existenci takové ustálené praxe; obdobně nelze ustálenou praxi dovozovat z pouhého sdělení, že ministerstvo nevydalo žádný metodický pokyn, který by upřednostňoval rozhodnutí soudu o výživném před dohodou rodičů. Komentář k zákonu o rodině naopak uvádí ve vztahu k mimosoudní dohodě o výživném, že „dosavadní praxe orgánů státní sociální podpory vždy vyžadovala předložení soudem schválené dohody nebo rozhodnutí soudu o výživném, z něhož jednoznačně vyplývala výše výživného“ (srov. Hrušáková M. a kolektiv: *Zákon o rodině*, 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 235).

[30] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal žádost o přídavek na dítě dne 27. 6. 2013. Výzvou ze dne 3. 7. 2013, která byla stěžovateli doručena dne 8. 7. 2013, jej úřad práce vyzval k doložení ročního příjmu stěžovatelova otce P. S. za rok 2011 nebo rozsudek o stanovení výživného, popřípadě návrh na jeho stanovení. Zároveň jej poučil, že pokud tuto povinnost nesplní, může být výplata dávky zastavena, dávka odejmuta nebo nepřiznána. Na tuto výzvu stěžovatel reagoval přípisem ze dne 12. 7. 2013, v němž uvedl, že jeho otec není společně posuzovanou osobou a jeho příjmy jsou nerozhodné; dále odkázal na dohodu o výživném, kterou již dříve dokládala úřadu práce jeho matka. Rozhodnutím ze dne 30. 7. 2013 úřad práce zamítl jeho žádost s odůvodněním, že nepředložil požadované doklady. Rozhodnutí úřadu práce potvrdil napadeným rozhodnutím i žalovaný.

[31] Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem shledal postup správních orgánů souladný se zákonem. Stěžovatel nepředložil doklady požadované úřadem práce, ač byl upozorněn na následek takového postupu. Pouze uvedl, že podle rozhodnutí z roku 2005 se k jeho otci nepřihlíží jako ke společně posuzované osobě, a poukázal na mimosoudní dohodu svých rodičů o výživném. Ta však nebyla relevantní pro posouzení jeho nároku na dávku, jak plyne ze shora uvedeného.

[32] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnými ani další kasační námitky. Vzal na vědomí výtku stěžovatele ohledně způsobu, jakým mu byl doručen napadený rozsudek krajského soudu. Protože však byla kasační stížnost podána včas, nemohl se touto výtkou blíže zabývat. Tvzení o jednom dni prodlení při následném vhození předtím uložené zásilky do poštovní schránky totiž v této věci nezpůsobilo porušení procesních práv stěžovatele, neboť ten z procesní opatrnosti podal kasační stížnost přesto včas a netvrdil, v čem mu bylo případné zkrácení lhůty konkrétně na újmu.

[33] Ostatní stěžovatelovy námitky byly relativně nekonkrétní a směřovaly výhradně proti procesnímu postupu krajského soudu, který neměl vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Nejvyšší správní soud neshledal, že by krajský soud nepostihl „materiální jádro žalobní argumentace“, nebo že by „v rozporu se zákonem upravoval znění zákona o státní sociální podpoře“. Žalobní námitky se týkaly výhradně přípustnosti mimosoudní dohody jako důkazu o výši výživného. Nebyl tedy důvod, aby se krajský soud podrobně zabýval všemi zákonnými náležitostmi žádosti o dávky nad rámec žalobních bodů. Námitka, že stěžovatel žádal krajský soud o doručování prostřednictvím České pošty, s. p., neodpovídá obsahu spisu krajského soudu, spis týkající se této věci neobsahuje takovou žádost. Na zákonnost napadeného rozsudku rovněž nemělo vliv, že krajský soud nerozhodl o žalobě urychleně.

[34] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[35] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. dubna 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu